

AVRUPA'DA İSLAM DÜŞMANLIĞI

DİASPORA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

01 Ocak 2016 Raporu
Yazan: Büşra KEPENEK

AVRUPA'DA İSLAM DÜŞMANLIĞI

İSLAMOFOBİ

GİRİŞ

İslam düşmanlığı (İslamofobi), kelimesi anlam olarak "İslam korkusu" manasına gelmektedir. Terim olarak İslam'dan ve Müslümanlardan korkma, çekinme içgüdüsünü ifade eder. "İslam" ve "fobi" kelimelerinin birleşmesinden meydana gelen İslamofobi; küresel bir olguyu ve problemi niteleyen bir kavram olduğu söylenebilir. Bu kavramın, özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra yaygın bir kullanıma kavuşmuştur.¹ İslamofobi kelimesi 1990'lı yıllarda literatür ve medyada sıklıkla kullanıldığı görülmeye başlanır. Kasım 1997'de İngiltere İçişleri Bakanı Jack Straw tarafından "İslamofobi: Hepimiz İçin bir Tehdit" başlıklı 1997 Runneymede Raporu kaleme alınmıştır. Raporda İslamofobi; İslam'a ve Müslümanlara karşı olumsuz ve aşağılayıcı kalıplaşmış düşünce ve inançları ima eden nefret ve düşmanlık olarak tanımlanır. Ayrıca raporda, İslamofobinin Müslümanlara karşı bir dışlama ve ayrımcılıkla sonuçlanan temelsiz bir iğrenme ve hoşlanmamayı içeren bir dünya görüşü olduğu belirtilmektedir.² Avrupa'da yaşayan Müslümanlar, dünya genelinde etkisi New York, Londra, Madrid ve Paris'te meydana gelen ve İslami terör şeklinde tanımlanan olayların etkisiyle artan bir İslam düşmanlığı ile karşı karşıyadır.

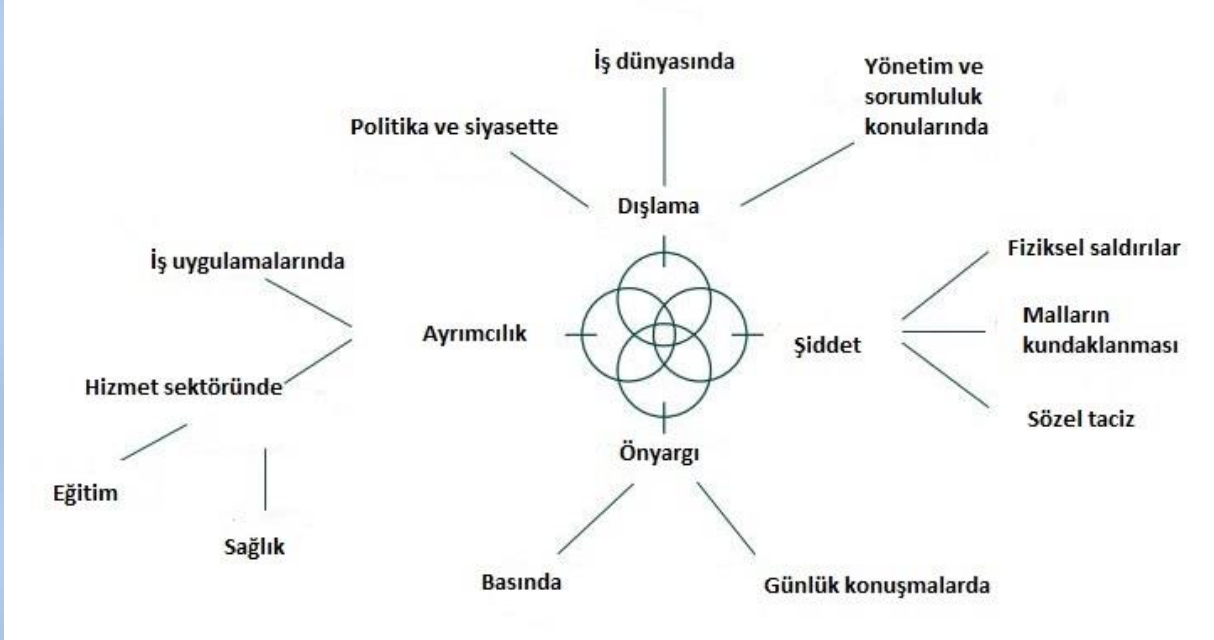
Avrupa'daki Müslümanlar kamu ve sosyal alanlarda çeşitli ayrımcılıklara maruz kalmakta, dolayısıyla bünyesinde yaşadıkları ülke ve toplumlara uyum problemleri yaşamaktadır. Avrupa ülkeleri, bir yandan Müslümanların uyum konusunda isteksiz oldukları ve kendilerini soyutladıklarından şikâyet etmekte; bunun yanında İslam'ın görünürlük kazandığı alanlarda da yasaklayıcı kimi uygulamalara gitmektedir. Bazı Müslüman gruplar ise sosyal hayatta içinde yaşadıkları toplum ve ülkenin kültür ve değerlerine ters gelebilecek uygulamalarda bulunabilmekte hatta İslam'ın köktendincilik ve terörle birlikte anılmasına yol açabilmektedir. Avrupa medyasında ise ifade özgürlüğü adı altında İslam'ın kutsal değerlerine karşı çeşitli

¹ Er, Tuba ve Ataman, Kemal (2008), "İslamofobi ve Avrupa'da Birlikte Yaşama Tecrübesi Üzerine", Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Cilt: 17, Sayı: 2

² Esposito, John ve Kalın, İbrahim (2015), **21. Yüzyılda Çoğulculuk Sorunu İslamofobi**, İnsan Yayınları, İstanbul.

hakaretler yer alabilmekte, Müslümanların aşırı tepkisiyle karşılanan bu durum yine bizzat medya tarafından İslamofobi doğuracak şekilde sunulmaktadır³

Tablo 1: İslamofobinin Kavramsal Çerçevesi

Kaynak: Runneymede Raporu⁴

Müslümanlar Avrupa Birliği (AB) toplumunun Hristiyanlardan sonra en büyük ikinci dinî grubunu oluşturmaktadır. AB’de yaşayan Müslümanlar farklı etnik kökenler, diller, dinî eğilimler, kültürel gelenekler ve politik görüşlerden oluşan çok çeşitli bir karışık gruptan müteşekkildir. Avrupa Birliği’nde yaşayan Müslüman nüfusun geldikleri ülkeler arasında en yaygın olanları, Türkiye, Kuzey Afrika, Orta Doğu, Pakistan, Bangladeş ve eski Yugoslavya’dır.⁵ Avrupa’daki Müslüman nüfusun ortalama 17 milyon olduğu tahmin edilmektedir.⁶

³ Sayar, Mustafa Kemal (2014) “Avrupa Birliği Ülkelerinde İslamofobi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi SBE.

⁴ Runneymede Raporu, <http://www.runnymedetrust.org/uploads/publications/pdfs/islamophobia.pdf>, 01.02.2016

⁵ Aydın, Mehmet Zeki ve Yardım, Müşerref (2008) “Belçika’da İslamofobi ve Müslümanlara Yönelik Ayrımcılık”, <http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/1636.pdf>, 05.02.2016

⁶ <http://www.pewforum.org/2010/09/15/muslim-networks-and-movements-in-western-europe/>

Avrupa'da Müslüman Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı %

Kaynak: Islamicpopulation (2014), "Europe Muslim Population in 2014", <http://www.muslimpopulation.com/Europe/>

Avrupa'da yaşayan Müslümanlar grupları üçlü bir tasnife tabi tutmak mümkündür: *İlk sınıftaki* Müslüman topluluklar, genellikle Balkanlar ve Kuzey Afrika'dan gelenlerdir. Farklı hukukî statüleriyle onlar, Avrupa Birliği'nin her üye ülkesinin tüm vatandaşlarına uygulanan tek tip kanuna alternatif bir toplumsal model oluşturmayı başarmışlardır. *İkinci sınıfta* Müslüman göçmenler ve torunları bulunmaktadır. Bunlar da üçe ayrılarak incelenebilir: (a) Sömürge ve sonrası dönemde Avrupa'ya gelmiş olan Müslümanlar; (b) İşçi olarak gelenler ve (c) Mülteci olarak gelenler. Mülteci olarak gelenlerin içinde baskı gören çok sayıda Müslüman aydınının da olduğu söylenebilir. Bunların içinde muhalif İslamî hareketin sözcüleri, akademisyenler, sanatçılar ve açık fikirli yazarlar bulunmaktadır. *Son sınıfta*, İslam'ı kabul etmiş olan Avrupalılar olduğu söylenebilir.⁷

AVRUPA'DA DİN DEVLET İLİŞKİSİ

Ran Hirschl'in din ve devlet ilişkilerine dair modellerine göre Avrupa ülkeleri çeşitli sınıflandırılmalara tabi tutulabilir: (a) Israrcı/zorlayıcı sekülerizm; (Fransa) (b) Zayıf dini kurumsallaşma; birçok Avrupa ülkesinde görülen, resmi olarak tanımlanmış fakat sembolik ve temsili hale gelmiş devlet dini/kilisesi modelidir. Bu modele örnek olarak Almanya, İngiltere, Norveç, Danimarka, Finlandiya, Yunanistan ve İzlanda gösterilebilir. (c) Kurumlar arasında şekli ayrılığın olduğu ama fiili durumda bir mezhep/dinin üstünlüğünün bulunduğu durumlar; özellikle nüfusun çoğunluğunu Katoliklerin oluşturduğu İtalya, İspanya, Polonya, Malta da bu modele örnek olabilecek ülkelerdir. İrlanda da, 1973 yılındaki anayasa değişikliğine kadar bu kategori içerisindeydi. Bu ülkelerde, hala kanuni düzenlemelerde ve diğer mevzuatta, özellikle evlilik, aile, eğitim gibi konularda Katolik mezhebinden alınmış birçok hüküm bulunmaktadır.⁸

Avrupa'nın değişik bölgelerinde farklı Hristiyan mezhepleri hâkimdir ve farklı uluslaşma tecrübeleri yaşamışlardır. Bu sebeple Avrupa ülkeleri arasında din-devlet ilişkilerinin gelişiminde farklı uygulamaların ortaya çıktığı söylenebilir. Bu çeşitlilik din-devlet ilişkilerinin günümüzdeki düzenlenme biçimlerinde de etkilerini hissettirmektedir. Bu nedenle devlet kurumları ile dini örgütlenmelerin ilişki kurma biçimlerine dair tek bir Avrupa uygulamasından söz edilememekte, aksine kafa karıştıracak ölçüde bir çeşitlilik mevcuttur. Ancak tüm bu farklılıklara rağmen yine de seküler devletleri diğerlerinden ayırt eden ortak bir temelden söz edilebilir.⁹

AB üyesi ülkelerde din-devlet ilişkileri farklı şekillerde düzenlense de devlet bir dinin veya mezhebin inanışına ilişkin müdahalelerde bulunmamaktadır. Hatta cemaatlere bu alanda giderek daha fazla özerklik tanınmaktadır. Zorunlu veya seçmeli din derslerinin içeriğinde dini cemaatlere söz hakkı tanınması veya cemaatlerin bu hizmetleri doğrudan kendilerinin sağlaması bunun bir örneğidir. Ayrıca dini görevli yetiştiren yükseköğretim kurumları ile cemaatler arasında ilişkileri düzenleyen, ayrıca cemaatlerin yurtdışından dini görevli getirebilmelerini sağlayan düzenlemeler de mevcuttur.¹⁰

⁸ Hirschl, Ran (2011), "Comparative constitutional law and religion", Comparative Constitutional Law, ed. Tom Ginsburg, Edward Elgar Publishing, Inc., Massachusetts, ss. 422-440

⁹ Akay, Hale (2011), "Uygulamada Laiklik: Devlet-Din Ekseninde Özgürlükler, Hizmetler ve Finansman", <https://serdargunes.files.wordpress.com/2013/08/uygulamada-laiklik-devlete28090din-ekseninde-c3b6zgc3bcrlc3bckler-hizmetleri.pdf>, 05.02.2016

¹⁰ Akay, age, 12

CAMİ DERNEKLERİNİN STATÜLERİ ve CAMİ SALDIRILARI

Göç sonrası Avrupa'da sayıca artan Müslümanlar, dini yaşantılarını güvence altına almak için kurumsallaşma yoluna gitmişlerdir. Kurumsallaşma sürecinde en önde gelen yapılar ibadethane, dini içerikli sivil toplum kuruluşları ve Kuran kursları, aşhane vb. diğer olanakların oluşturulmasıdır. Bu yapıların başında "cami dernekleri" gelmektedir. Avrupa'da camilerin yapım süreçleri rahat olmaktan uzaktır. Pek çok yerde camilerle ilgili referandum yapılmaktadır. Bu referandumlar daha çok caminin yapılacağı mahalle sakinlerine yönelik olarak gerçekleşmektedir.¹¹ Bu referandumlar genellikle cami yapımına karşı olumsuz neticeler vermektedir.

Avrupa'da faaliyet gösteren çeşitli dini içerikli kuruluşlar bulunmaktadır. Bu kuruluşların dini cemaat statüsü elde etmesi konusunda çeşitli görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Örneğin Almanya'da Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB), İslam Kültür Merkezleri Birliği (VİKZ), İslam Konseyi (İslamrat) ve Almanya Müslümanları Merkez Konseyi'nin (ZMD) dini cemaat olarak tanınması gündem dâhilindedir. Ancak Yeşiller Partisi bu kuruluşların Müslümanların tamamını temsil etmediğini belirtilerek, bu derneklerin ve oluşumların dini amaçlı değil, aksine siyasi olduğunu iddia etmektedir.¹²

Müslümanların karşılaştıkları sorunlar sadece cami yapım süreçleri ya da dini cemaat statüleriyle ilgili değildir. Bunların yanında ırkçı ve yabancı düşmanlığı içerikli eylemlerin camileri ve dini dernekleri/enstitüleri hedef aldığı görülmektedir. Fransa'nın güneyindeki Valence kentinde, kimliği açıklanmayan bir kişinin aracını cami önündeki askerlerin üzerine sürdüğü bildirilmiştir.¹³ Yine Fransa'da Korsika polisi, itfaiye ve güvenlik görevlilerine düzenlenen saldırıyı protesto eden bir grubun Ajaccio kentinde bir mescide girerek Kur'an-ı Kerim yakmaya çalıştığını duyurmuştur.¹⁴ Almanya'ya baktığımızda Diyanet İşleri Türk İslam Birliği'nin (DİTİB) Stuttgart kentindeki binasına molotof kokteylli saldırı düzenlenmiş,¹⁵ yine

¹¹ Salman, Yüksel (2009) "İsviçre'deki Minare Yasağı Üzerine" Diyanet Aylık Dergi Sayı: 228, <http://www.mehmetgormez.com/indextr/soylesilerDetay.asp?ID=19>, 07.02.2016.

¹² <http://www.avrupa-postasi.com/gundem/yesiller-den-yeni-rapor-ditib-dini-degil-siyasi-amacli-h97298.html>, 07.02.2016

¹³ <http://www.dw.com/tr/fransada-camiye-sald%C4%B1r%C4%B1/a-18954711> 01.01.2016

¹⁴ <http://www.ensonhaber.com/fransada-mescide-saldirip-kuran-i-kerim-yaktilar-2015-12-27.html>, 22.01.2016

¹⁵ <http://www.dw.com/tr/stuttgartta-ditib-binas%C4%B1na-sald%C4%B1r%C4%B1/a-18918754>, 15.12.2015

Stuttgart'ta DİTİB Feuerbach Yeni Camisi kundaklanmış¹⁶, Avusturya'nın Krems kentinde bulunan Mescid-i Aksa camisine bombalı saldırı düzenlenmiştir.¹⁷ Hollanda'nın Utrecht eyaletinde bulunan Mijdrecht kasabasındaki Hakyol camisine domuz kafası bırakılmıştır.¹⁸ Diğer birçok Avrupa ülkesinde de benzer olaylar yaşanmaktadır. Fakat yetkililer camileri yok etmeyi, işlemez hale getirmeyi amaçlayan bu saldırıların önlenmesi konusunda yeterince istekli davranmamaktadır. Olaylardan sonra yapılan bir takım soruşturmalar yetersiz kalmakta, kısa aralıklarla aynı camiye, derneklere ve Müslüman azınlıklara yönelik saldırılar meydana gelmesine rağmen, derhal alınması gereken önleyici tedbirler alınmamaktadır. Halen bu suçlar cezasızlıkla sonuçlanmaktadır. Failler bulunamamakta; bulunanlar caydırıcı olmayan cezalara mahkûm edilmekte, bu durum da failleri başka yerlerde yeni eylemler gerçekleştirmek için cesaretlendirmektedir.¹⁹

MÜSLÜMAN TOPLUMA DÖNÜK PROVAKATİF EYLEMLER

Avrupa toplumunun siyasi tercihlerinde son on beş yılda gerçekleştirilen terör saldırılarından sonra başlayan aşırı sağa doğru eğilim artarak devam etmektedir. Avrupa Parlamentosu seçimlerinde aşırı sağcı ve İslam karşıtı partilerin oy oranlarında büyük artış olmuştur.²⁰ Bu durum ulusal parlamento seçimlerinde de söz konusudur. Almanya'da göçmen karşıtı Almanya İçin Alternatif (AfD) partisinin son anketlerde oy oranını yüzde 9'a çıkarması ve parti liderlerinin artan şekilde aşırı sağcı söylemleri kullanması kaygılara yol açmaktadır.²¹ Bu seçim sonuçlarının aşırı sağcı partilerin söylemlerini ve eylemlerini genişletmesi olası gözükmemektedir. PEGIDA adıyla bilinen ve kendilerini "Batı'nın İslamlaşmasına Karşı Vatansız Avrupalılar" olarak tanımlayan hareketin faaliyetleri endişe verici boyutlara ulaşmaktadır. Almanya ve Hollanda'da etkin olan bu grup yakın zamanda İngiltere'de de bir uzantısı kurulmuştur.²² Mülteci akımı sonrası güçlenen PEGIDA'nın geçen yıla nazaran üyelerini arttırdığı gözlemlenmektedir. Örneğin; Köln'de yeni yıl kutlamaları sırasında yaşanan taciz, saldırı ve hırsızlık olayları şüphelilerinin büyük bir kısmının Kuzey Afrika ve Orta Doğu kökenli göçmenler olması bu tür İslam karşıtı parti ve sivil hareketlere söylem üstünlüğü kazandırmakta

¹⁶ <http://www.haberler.com/almanya-da-ditib-cami-kundaklandi-7969969-haberi/>, 15.12.2015

¹⁷ <http://aa.com.tr/tr/dunya/avusturyada-camiye-saldiri/498612>, 10.01.2016

¹⁸ <http://www.dogus.nl/2016/01/26/milli-gorus-hakyol-camiine-cirkin-saldiri/>, 24.01.2016

¹⁹ https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2014/yabanci_icerikli_eylemler_raporu.pdf, 25.01.2016

²⁰ https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2014/yabanci_icerikli_eylemler_raporu.pdf, 25.01.2016

²¹ <http://avrupaforum.org/irkci-afdye-destek-artiyor/>, 06.01.2016

²² <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/pegida-ingiltere-resmen-kuruldu/500834>

ve Müslümanlara yönelik önyargıları arttırmaktadır. Olaydan sonra mültecilere yönelik saldırılarda da artış gerçekleşmiştir.²³

Avrupa'da İslam düşmanlığı son zamanlarda mülteciler üzerinden yürütülmektedir. Bu duruma örnek olarak şu örnekler verilebilir. Fransa'da çoğunluğunu Kürtlerin oluşturduğu 2.500 kişilik bir mülteci kampına saldırı düzenlenmiş ve dört kişi yaralanmıştır.²⁴ Almanya'da da aşırı sağcıların mülteci yurt ve barınaklarına yönelik saldırılarının arttığı gözlenmektedir. 2015 Kasım ayına kadar 1.305 saldırı kayıtlara geçmiştir.²⁵ Köln'de 20 kişilik bir sağ eğilimli grup şehir merkezinde altı Pakistanlıya saldırmıştır.²⁶ Ayrıca Fransa'da Seine et Marne bölgesinde Müslümanlara ait mezarların tahrip edilmesi de İslam düşmanlığı olarak sınıflandırılabilir.²⁷

AYRIMCILIK

İslam karşıtlığı salt fiziki saldırılarla gerçekleşmemektedir. Avrupa toplumu içinde yaşayan Müslümanlara diğer toplum üyelerine uygulanmayan birçok ayrımcı muamele yapılmaktadır. Cardiff'te yaşayan mültecilerin barınma ve yemek alma haklarını kullanması için renkli bileklik takmaları zorunlu hale getirilmesi,²⁸ Almanya'nın Bornheim kentinde mülteci barınağı yakınında bulunan bir kapalı yüzme havuzuna erkek mültecilerin girmesinin yasaklanması²⁹, Danimarka'daki Randers şehrinin belediye meclisinin, okul ve kreşlerde domuz eti servis etme zorunluluğu koyması,³⁰ Avrupa Parlamentosu, Anadolu Ajansı'nda çalışan başörtülü muhabirden "başı açık fotoğraf çekirtmesini" istenmesi³¹ yaşanan bu ayrımcılığı gösterir mahiyettedir.

²³ http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160111_koln_saldiri_sorusturma, 07.02.2016

²⁴ <http://economictimes.indiatimes.com/slideshows/nation-world/glimpses-of-life-from-the-grande-synthe-refugee-camp-in-france/slideshow/50374729.cms> 27.01.2016

²⁵ <http://www.dw.com/tr/a%C5%9F%C4%B1r%C4%B1-sa%C4%9Fc%C4%B1lar%C4%B1n-hedefi-m%C3%BClteci-yurt-ve-bar%C4%B1naklar%C4%B1/a-18919106>, 15.12.2015

²⁶ <http://www.dw.com/tr/k%C3%B6lnde-yabanc%C4%B1lara-sald%C4%B1r%C4%B1/a-18970592>, 11.01.2016

²⁷ <http://www.bugun.com.tr/son-dakika/fransada-musluman-mezarlari-tahrip-edildi-2017680.html>, 18.01.2016

²⁸ <http://www.theguardian.com/uk-news/2016/jan/24/asylum-seekers-made-to-wear-coloured-wristbands-cardiff>

²⁹ <http://www.dw.com/tr/erkek-m%C3%BCltecilere-havuz-yasa%C4%9F%C4%B1/a-18982275>, 15.01.2016

³⁰ <http://www.dw.com/tr/danimarkada-okul-ve-kre%C5%9Flerde-zorunlu-domuz-eti/a-18996644>, 22.01.2016

³¹ <http://www.sabah.com.tr/dunya/2016/01/20/avrupa-parlamentosunda-aa-muhabirine-basortusu-ayrimciligi>, 07.02.2016

Ayrıca, İngiltere Başbakanı David Cameron'un, iki buçuk yıl içinde yeterli seviyede İngilizce öğrenemeyen göçmenlerin sınırdışı edileceğini açıklaması³², Danimarka ve İsviçre'nin ardından Almanya da sığınmacıların nakit para ve değerli eşyalarına el koymaya başlaması³³, sağ popülist AfD partisinin başkanı Frauke Petry'nin, "Polis yasadışı yollarla ülkeye giren sığınmacıları gerekirse vurmali" demesi,³⁴ gibi olaylar Müslümanlara yönelik ayrımcılığın kurumsal bazda geldiği noktayı göstermektedir.

DIŞLAMA

Yaşanan dışlamalar sadece toplum içinde yaşanan ayrımcılıkla ortaya çıkmamaktadır. Ayrımcılık ve dışlanmanın daha vahim bir örneği İtalya'nın Lombardiya bölgesinde bir kasabada meydana gelmiştir. Kasabanın girişine "Burası Batı kültürüne ve derin Hristiyan geleneklerine sahip bir kasabadır. Yerel kültür ve geleneklere saygı göstermeyenlerin buradan gitmeleri rica olunur." yazılı bir tabela asılmıştır.³⁵ Bir zamanlar Yahudi azınlığa uygulanan dışlayıcı, ötekileştirici davranış şuan Müslümanlara uygulanmaktadır.

ÖNYARGI

Ayrımcılığa ve dışlanmaya sebebiyet veren ilk unsur genellikle insanlar ve toplumlarda bulunan önyargı olmaktadır. Aşağıda sıralanan örnekler Avrupa toplumu ve siyasileri içerisinde Müslümanlara yönelik önyargının boyutunu göstermektedir. Çek Cumhurbaşkanı Milos Zeman yakın zamanda göçmen akınının Avrupa'nın kontrol altına alınması için Müslüman Kardeşler tarafından planlandığını ve "Müslümanların Avrupa toplumuna entegre olamayacağını" öne sürmesi,³⁶ Slovakya Başbakanı Robert Fico'nun "Almanya'da yaşananların Slovakya'da yaşanmasını istemiyoruz" diyerek Müslüman sığınmacılara kapıyı kapatması,³⁷ kanser hastası 60 yaşındaki Sevim Karabina, kızıyla geldiği Almanya'nın Düsseldorf Havalimanı'nda, yeşil pasaportu olmasına rağmen yanında para ve dönüş bileti olmadığı gerekçesiyle sınır polisi tarafından sandalyede 17 saat bekletilmesi,³⁸ Paris saldırganlarından birinin bir dönem Cenevre

³² <http://www.milliyet.com.tr/ingilizce-ogrenmeyen-gocmene/dunya/detay/2180808/default.htm>, 22.01.2016

³³ <http://www.dw.com/tr/almanya-s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lar%C4%B1n-paras%C4%B1na-el-koyuyor/a-18996470>, 22.01.2016

³⁴ <http://www.hurriyet.com.tr/polis-siginmacilari-gerektiginde-vurmali-40047372>, 30.01.2016

³⁵ <http://www.islahhaber.net/italya-da-islamofobi-hortladi-51191.html>, 22.01.2016

³⁶ <http://www.yenisafak.com/dunya/muslumanlar-avrupada-yasayamaz-2392520>, 22.01.2016

³⁷ <http://www.dunyabulteni.net/manset/351240/slovakya-musluman-siginmaci-kabul-etmeyecek>, 22.01.2016

³⁸ <http://www.gazetehamburg.com/Haber/alman-polisinden-hasta-yolcuya-kotu-muamele/>, 22.12.2015

Havalimanı'nda çalışmış olması üzerine 30 Müslüman çalışanın işten atılması³⁹ İngiltere'nin kuzeyindeki Lancashire'da bir ilkokulda, İngilizce dersinde "terraced house" (teraslı ev) yerine "terrorist house" (terörist evi) yazan 10 yaşındaki çocuğun, polis tarafından sorgulanması Müslümanlara yönelik önyargının örneklerini teşkil etmektedir.⁴⁰

SONUÇ

Uluslararası hukuk çevrelerinin üzerinde ittifak ettikleri ortak bir tanım bulunmasa da hemen hemen herkesin üzerinde mutabakat ettiği bir nefret suçu tanımı bulunmaktadır. Bu tanıma göre insanları veya bir toplumu/topluluğu din, mezhep, dil, ırk, cinsiyet ve diğer kimliklerinden dolayı dışlama, ayrımcılığa tabi tutma ya da fiziksel şiddete maruz bırakma nefret suçu olarak değerlendirilmektedir.⁴¹ Yaşanan örnekler göstermektedir ki İslam düşmanlığı (İslamofobi) konusunun bir ırkçılık/nefret suçu olarak anayasal güvenceye alınmaması önemli bir eksiklik. İslamofobi ile sadece yasal yaptırımlarla mücadele edilmesi mümkün ve yeterli değildir. Ancak şuan Müslümanlara karşı artan maddi ve manevi saldırılara karşı büyük bir caydırıcılık unsuru oluşturacağı Antisemitizm konusundaki yasal mevzuatın Avrupa toplumu üzerindeki etkilerinden çıkarılabilir.

Dünyada artış gösteren İslam düşmanlığının en önemli tetikleyicilerinden biri muhakkak ki İslam adına yapılan saldırılardır. El-Kaide, IŞİD vb. bazı terör gruplarının eylemleri, İslami değerlere ve Müslümanlara saldırıları artırmış; Avrupa'da Müslüman algısını olumsuz yönde değişime zorlayarak kitlesel ve kişisel eylemleri çeşitlendirmiştir. İrkçi eylemlerin cezalandırılması konusunda mevzuat yönünden ileri düzenlemeler mevcut iken, eylemleri araştırma, inceleme ve failerin bulunması yönünde kayda değer olumlu gelişmeler görülmemektedir. Almanya'da 2001 ilâ 2014 yılları arasında Müslümanların ibadethanelerine yapılan saldırıların faillerinin %82'sinin bulunamamış olması İslam düşmanlığı mücadelenin ne kadar zayıf yürütüldüğünü göstermektedir.⁴² İslam düşmanlığı kategorisine giren birçok suç basit cezai müeyyideleri gerektiren yaralama, hırsızlık, mala zarar verme vb. olarak değerlendirilmektedir. Ancak İslam karşıtı suçların ırkçılık, nefret suçu, ayrımcılık suçları

³⁹ <http://www.dunyabulteni.net/manset/352868/cenevre-havalimaninda-musulman-calisnlar-atildi>, 07.02.2016

⁴⁰ <http://www.thecourier.co.uk/news/uk/family-demand-police-apology-after-officers-investigate-young-muslim-boy-s-terrorist-terraced-mix-up-1.920494>, 25.01.2016

⁴¹ Çetin, Selvet (2012), "Nefret Suçlarına Karşı Yasal Düzenleme Arayışları", Stratejik Düşünce, http://www.sde.org.tr/userfiles/file/subat2012_kontrol_6.pdf, 06.02.2016

⁴² https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2014/yabanci_icerikli_eylemler_raporu.pdf, 02.02.2016

dâhilinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu sayede hem faillerin bulunması, hem gerekli cezai yaptırımların uygulanması verimli olarak gerekleŖecek ve İslam dūŖmanı eylemlerin önüne bir nebze de olsa geçilebilecektir.

KAYNAKÇA

- Akay, Hale (2011), “Uygulamada Laiklik: Devlet-Din Ekseninde Özgürlükler, Hizmetler ve Finansman”,
<https://serdargunes.files.wordpress.com/2013/08/uygulamada-laiklik-devlete28090din-ekseninde-c3b6zgc3bcrlc3bckler-hizmetleri.pdf>, Erişim Tarihi 05.02.2016.
- Alman polisinden hasta yolcuya kötü muamele,
<http://www.gazetehamburg.com/Haber/alman-polisinden-hasta-yolcuya-kotu-muamele/>, Erişim Tarihi 22.12.2015.
- Almanya sığınmacıların parasına el koyuyor, <http://www.dw.com/tr/almanya-s%C4%B1%C4%9F%C4%B1nmac%C4%B1lar%C4%B1n-paras%C4%B1na-el-koyuyor/a-18996470>, Erişim Tarihi 22.01.2016.
- Almanya'da Ditib Cami Kundaklandı, <http://www.haberler.com/almanya-da-ditib-cami-kundaklandi-7969969-haberi/>, Erişim Tarihi 15.12.2015.
- Asylum seekers made to wear coloured wristbands in Cardiff,
<http://www.theguardian.com/uk-news/2016/jan/24/asylum-seekers-made-to-wear-coloured-wristbands-cardiff>, Erişim Tarihi 24.01.2016.
- Aşırı sağcıların hedefi mülteci yurt ve barınakları,
<http://www.dw.com/tr/a%C5%9F%C4%B1r%C4%B1-sa%C4%9Fc%C4%B1lar%C4%B1n-hedefi-m%C3%BClteci-yurt-ve-bar%C4%B1naklar%C4%B1/a-18919106>, Erişim Tarihi 15.12.2015.
- Avrupa Parlamentosu'nda AA muhabirine başörtüsü ayrımcılığı,
<http://www.sabah.com.tr/dunya/2016/01/20/avrupa-parlamentosunda-aa-muhabirine-basortusu-ayrimciligi>, Erişim Tarihi 07.02.2016.
- Avusturya'da camiye saldırı, <http://aa.com.tr/tr/dunya/avusturyada-camiye-saldiri/498612>, Erişim Tarihi 10.01.2016.
- Aydın, Mehmet Zeki ve Yardım, müşerref (2008) “Belçika’da İslamofobi ve Müslümanlara Yönelik Ayrımcılık”,
<http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/1636.pdf>, Erişim Tarihi 05.02.2016.
- Cenevre Havalimanı'nda Müslüman çalışanlar atıldı,
<http://www.dunyabulteni.net/manset/352868/cenevre-havalimaninda-musliman-calisanlar-atildi>, Erişim Tarihi 07.02.2016.

- Danimarka'da okul ve kreşlerde zorunlu domuz eti,
<http://www.dw.com/tr/danimarkada-okul-ve-kre%C5%9Flerde-zorunlu-domuz-eti/a-18996644>, Erişim Tarihi 22.01.2016.
- Er, Tuba ve Ataman, Kemal (2008), “İslamofobi ve Avrupa’da Birlikte Yaşama Tecrübesi Üzerine”, Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Cilt: 17, Sayı: 2
- Erkek mültecilere havuz yasağı, <http://www.dw.com/tr/fransada-camiye-sald%C4%B1r%C4%B1/a-18954711>, Erişim Tarihi 01.01.2016.
- Esposito, John ve Kalın, İbrahim (2015), **21. Yüzyılda Çoğulculuk Sorunu İslamofobi**, İnsan Yayınları, İstanbul.
- Family demand police apology after officers investigate young Muslim boy’s ‘terrorist/terraced’ mix-up, <http://www.thecourier.co.uk/news/uk/family-demand-police-apology-after-officers-investigate-young-muslim-boy-s-terrorist-terraced-mix-up-1.920494>, Erişim Tarihi 25.01.2016.
- Fransa'da mescide saldırıp Kur'an-ı Kerim yaktılar,
<http://www.ensonhaber.com/fransada-mescide-saldirip-kuran-i-kerim-yaktilar-2015-12-27.html>, Erişim Tarihi 22.01.2016.
- Fransa'da Müslüman mezarları tahrip edildi, <http://www.bugun.com.tr/son-dakika/fransada-musulman-mezarlari-tahrip-edildi-2017680.html>, Erişim Tarihi 18.01.2016.
- Gaillard, Jean-Michel (2004) “L’Europe sera laïque ou ne sera pas!” L’Histoire, S.289, 102-108.
- Glimpses of life from the Grande-Synthe refugee camp in France,
<http://economictimes.indiatimes.com/slideshows/nation-world/glimpses-of-life-from-the-grande-synthe-refugee-camp-in-france/slideshow/50374729.cms>, Erişim Tarihi 27.01.2016.
- Hirschl, Ran (2011), “Comparative constitutional law and religion”, Comparative Constitutional Law, ed. Tom Ginsburg, Edward Elgar Publishing, Inc., Massachusetts , ss. 422-440,
<http://poseidon01.ssrn.com/delivery.php?ID=921074095001012091072077004079114089123035081036074048121092005014111009030093002026005050101012008098014079005124092097123088102059062029068025025107003006018127018084063090126100127009064020083088099007112086085123006001031093090021103024068009127&EXT=pdf>, 04.02.2016.

- <http://www.dw.com/tr/erkek-m%C3%BCltecilere-havuz-yasa%C4%9F%C4%B1/a-18982275>, Erişim Tarihi 15.01.2016.
- https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2014/yabanci_icerikli_eylemler_raporu.pdf, Erişim Tarihi 25.01.2016.
- İrkçı AfD'ye destek artıyor, <http://avrupaforum.org/irkci-afdye-destek-artiyor/>, Erişim Tarihi 06.01.2016.
- İngilizce öğrenmeyen göçmene sınırdışı, <http://www.milliyet.com.tr/ingilizce-ogrenmeyen-gocmene/dunya/detay/2180808/default.htm>, Erişim Tarihi 22.01.2016.
- İtalya'da islamofobi hortladı, <http://www.islahhaber.net/italya-da-islamofobi-hortladi-51191.html>, Erişim Tarihi 22.01.2016.
- Köln: Zanlıların çoğu mülteci, Merkel baskı altında, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160111_koln_saldiri_sorusturma, Erişim Tarihi 07.02.2016.
- Köln'de yabancılara saldırı, <http://www.dw.com/tr/k%C3%B6lnde-yabanc%C4%B1lara-sald%C4%B1r%C4%B1/a-18970592>, Erişim Tarihi 11.01.2016.
- Mijndrecht Hakyol camiine çirkin saldırı, <http://www.dogus.nl/2016/01/26/milligorushakyol-camiine-cirkin-saldiri/>, Erişim Tarihi 24.01.2016
- Müslümanlar Avrupa'da yaşayamaz, <http://www.yenisafak.com/dunya/muslumanlar-avrupada-yasayamaz-2392520>, Erişim Tarihi 22.01.2016.
- PEGIDA İngiltere resmen kuruldu, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/pegida-ingiltere-resmen-kuruldu/500834>, Erişim Tarihi 05.01.2016.
- 'Polis sığınmacıları gerektiğinde vurmali!', <http://www.hurriyet.com.tr/polis-siginmacilari-gerektiginde-vurmali-40047372>, Erişim Tarihi 30.01.2016.
- Salman, Yüksel (2009) “İsviçre'deki Minare Yasağı Üzerine” Diyanet Aylık Dergi Sayı: 228, <http://www.mehmetgormez.com/indextr/soylesilerDetay.asp?ID=19>, Erişim Tarihi 07.02.2016.
- Sayar, Mustafa Kemal (2014) “Avrupa Birliği Ülkelerinde İslamofobi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi SBE.
- Slovakya Müslüman sığınmacı kabul etmeyecek, <http://www.dunyabulteni.net/manset/351240/slovakya-musluman-siginmaci-kabul-etmeyecek>, Erişim Tarihi 22.01.2016.
- Stuttgart'ta DİTİB binasına saldırı, <http://www.dw.com/tr/stuttgartta-ditib-binas%C4%B1na-sald%C4%B1r%C4%B1/a-18918754>, Erişim Tarihi 15.12.2015.

- Yeşiller'den yeni rapor: 'DİTİB dini değil, siyasi amaçlı', <http://www.avrupa-postasi.com/gundem/yesiller-den-yeni-rapor-ditib-dini-degil-siyasi-amacli-h97298.html>, Erişim Tarihi: 07.02.2016

Kapak Resmi: @RIDZDESIGN